

چکیده پژوهش

یکی از مسائل مورد توجه در اغلب کشورهای در حال توسعه، بهره‌وری منابع بخش بهداشت است، زیرا بیش از ۵ درصد تولید ناخالص داخلی و ۵ تا ۱۰ درصد هزینه‌های دولت به این بخش اختصاص یافته است. در این میان بیمارستان‌ها به عنوان بزرگترین و پرهزینه‌ترین واحد عملیاتی نظام بهداشت و درمان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تقریباً بین ۵۰ تا ۸۰ درصد کل منابع بخش بهداشت را به مصرف می‌رسانند.

در این راستا، بیمارستان هم به عنوان یک بنگاه اقتصادی، جهت استفاده بهینه از امکانات و منابع موجود ناگزیر از به کارگیری تحلیل‌های اقتصادی می‌باشد. یکی از ابزارهای اقتصادی، تخمین تابع تولید بیمارستان می‌باشد که، ترکیب بهینه منابع برای تولید خدمات بیمارستانی و بهره‌وری منابع مورد استفاده در تولید را نشان می‌دهد.

پژوهش حاضر به منظور تخمین تابع تولید در بیمارستان‌های عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران در طی سالهای ۱۳۷۱ تا ۱۳۸۱ انجام گرفت. این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی، تداومی و گذشته‌نگر می‌باشد. جامعه مورد پژوهش، بیمارستان‌های عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران (شامل ۸ بیمارستان) می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و تخمین تابع تولید از نرم افزارهای Excel و Eviews استفاده شد.

نتایج پژوهش نشان داد که نسبت تخت فعال به تخت ثابت و متوسط درصد اشغال تخت در بیمارستان‌های مورد پژوهش به ترتیب برابر ۶۸ و ۵۸ درصد می‌باشد. همچنین کشش تولید نسبت به نهاده‌های پزشکی، کادر پرستاری، تخت فعال و سایر کارکنان به ترتیب ۰/۵۲، ۰/۳۳، ۰/۲۲ و ۰/۰۷- می‌باشد. تابع تولید بیمارستان‌های مورد پژوهش دارای بازدهی ثابت نسبت به مقیاس می‌باشد و تمام عوامل تولید، به غیر از عامل سایر کارکنان، در منطقه اقتصادی تولید قرار دارند. همچنین نتایج حاکی است که عامل تکنولوژی تأثیر چندانی در طی دوره مورد بررسی در تولید (تعداد پذیرش‌های بستری) بیمارستان‌های مورد پژوهش نداشته است.

کلید واژه‌ها: تابع تولید، بیمارستان عمومی، کشش عوامل تولید، بازده نسبت به مقیاس، دامنه اقتصادی تولید.